

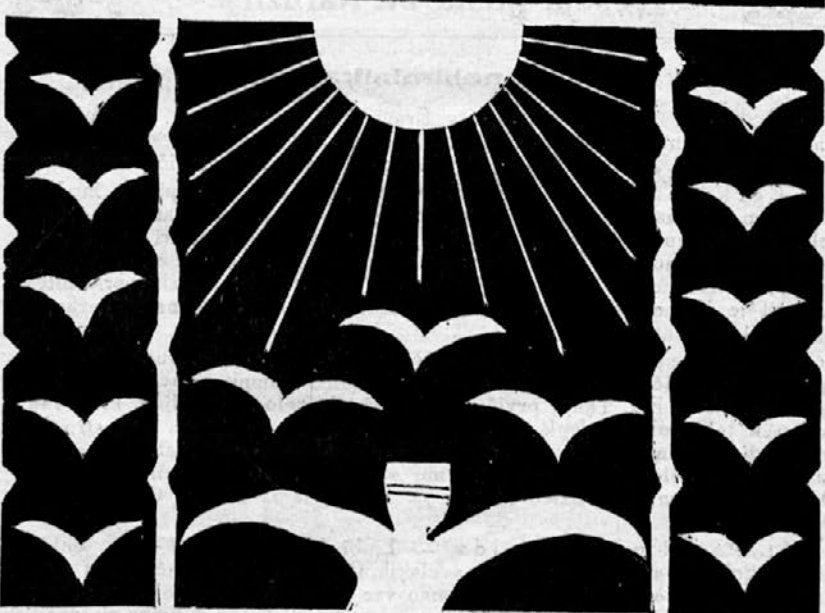
Poštnina plačana v gotovini.

Leto 1925/26, št. 2. okt.

ORLIČ

LETNIK ŽESTI

L J U B L J A N A

VSEBINA

R. Trnovčan: Polet Orlov. (Pesem.)	13
S. M.: Orlič Janko pred večnim Sodnikom.	13
Jernej Sitar: Vrnil se je — pa komaj!	15
Br. N.: Orličici v spominsko knjigo. (Pesem.)	16
Br. E.: Peča. (Pesem.)	17
Gozdovnik Lisjak: Kako smo pri Gozdovnikih taborili?	18
Br. N.: Ali bo dovolj za naročnino?	19
Brigita in Ančka Demšar, Martinj vrh: Naš izlet na Blegoš.	21
Ivan Langerholz: Pisatelj hočeš biti?	22
Med. Viktor Kocjančič: Dihaj globoko!	23
Za bodrito in razvedrilo.	

Vesela pošta br. Nardžiča.

Iz nabiralnika.

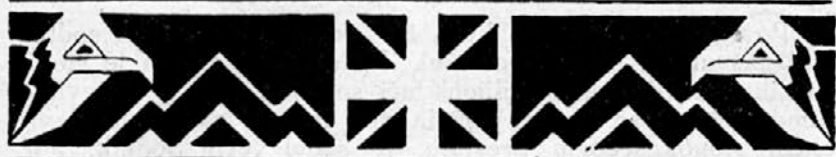
Cerklje pri Kranju. — Dragi brat Nardžič! S tem pismom Vam pošiljam naročnino za »Orliča«, leto 6. — 12 dinarjev. Za Orlovsko pesmarico pa 5 dinarjev. S spoštovanjem! — Matevž Kmetič.

Cerknica. — Častiti br. Nardžič! Tudi jaz Vam pišem in Vam sporočam, da nas je tukaj 25 Orličic. Na »Orliča« sem naročena in ga zelo rada berem. Telovadimo z zastavicami. Znamo vse štiri vaje. Vaditeljico imamo rade. Na sestanku nas uči Ivica Ukmar. Imam mnogo navdušenja do telovadbe. V Cerknici je bila 9. avgusta orlovska prireditev. Govoril je Franc Škof. Pošiljam Vam bratski pozdrav iz naše Cerknice. Bog živi! — Ivana Bečaj.

Jesenice. — Dragi br. Nardžič! Ne zamerite, da se tudi jaz enkrat oglasim v »Orliču«. Sporočam Vam, da imamo gojenke novo vaditeljico. Ime ji je sestra Ela. Takoj prvič smo bile ž njo zelo zadovoljne. Prav rada hodim k telovadbi. Gojenk nas je 30. Znamo vse štiri vaje. S sestro Elo smo tudi šle na izlet in sicer na Peričnik. Drugega avgusta smo imele nastop. Nastopile smo z vsemi štirimi vajami. Sedaj pa vsem Orličem in Orličicam in bratu Nardžiču krepak — Bog živi! — Albina Celar, učenka IV. razreda.

Št. Pavel pri Preboldu. — Ljubi br. Nardžič! Ker že gotovo niste nikoli nič slišali o nas šentpavelskih Orličicah, Vam hočem jaz povedati par veselih novic. Nas je 20 in smo vse prav pridne. Posebno letos smo imele veliko skrb in učenja, ko smo se pripravljale za tekmo, akademijo in orlovski tabor. Naša s. vaditeljica je stroga, a nas ima zelo rada. To ji tudi vračamo s tem, da jo zelo ubogamo in da smo pazljive pri vajah. Vaje smo imele spomladi po trikrat na teden in smo se učile zraven redovnih in prostih vaj še vsakovrstne telovadne igrice. Pri akademiji smo nastopile v novih krojih rajanje s punčkami, kar je bilo naše največje veselje, in »Peričice« v narodnih nošah. Imele smo tudi popoldanski izlet na Polzelo. Peljale smo se na lepo okrašenem vozu in smo celo pot prepevale. Tam smo nastopile tudi pri javni telovadbi. Dne 14. junija je bil za nas vesel dan. Bil je orlovski tabor, ki ga bomo ohranile v najlepšem

Nadaljevanje na predzadnji strani.

R. Trnovčan :

Polet Orlov.

Troblja je v jutru pomladnem zapela,
pesem zveneča je v solncu vzdrhtela,
jasna kot klic iz davnine presrečne.

V poljih se klasje je žitno zganilo,
solnce ga z zlatim je bleskom oblilo,
da od mladosti vzdrhtelo je večne.

Orlovska pesem je stresla višave,
ptice noči so se skrile v dobrave,
v gorah se dvignila sence je črna :

Orli so v silnem poletu planili,
v daljah nevidnih so v solncu utonili
k nebu jih nesejo krila srebrna . . .

S. M.

Orlič Janko pred večnim Sodnikom.

Orliču Jankotu se je že zopet nekaj sanjalo. Bilo je tako strašno, da se je ves teden potem kislo držal in se bal, da se ne bi kdaj sanje uresničile. No, kaj pa je bilo takega? Poslušajte!

Mati so poslali Jankota na polje, da bi pomagal očetu pri delu. Pa glej ga spaka! Ta presneti Janko je na poti pod nekim drevesom zaspal. Ni dolgo spal, ko mu je poslal ljubi Bog strašne sanje. Sanjalo se mu je, — joj, kar bojim se povedati, pa naj bo, ker so bile le sanje — da je umrl. Zdelo se mu je, da prav nič več ne diha, srce je tiho in mrtvo, jezik ne more govoriti, pač pa Janko vse še natanko sliši in vidi. Vse vidi, vse sliši in ve, kaj se bo z njim zgodilo, a ne more si ubožec pomagati.

Po smrti pride za vsakega človeka sodba, strašna sodba. Tudi naš ubogi Janko ji ni ušel. Zdelo se mu je, da je stopil v velikansko dvorano. Milijoni luči so sijali v njej, neštevilne trume angelov so hodile gori in doli in tam zadaj, na vzvišenem slonokoščenem prestolu, je sedel večni Sodnik. Joj, kako je bilo vse svetlo! Janko kar ni mogel gledati, le čutil je vse in videl z dušnimi očmi. To se pravi, videl je v duhu in je zagotovo vedel, da je vse tako. Neznansko mila godba mu je udarjala na ušesa. In naš Janko je mislil, da je v nebesih, za vedno v nebesih.

»Saj sem vedel, da pridejo vsi Orliči v nebesa! In jaz sem tudi Orlič. Samo da sem v nebesih, pa je dobro! Prav ti bodi, Janezek, da se nočeš zapisati med Orliče, v nebesa ne boš prišel!«

Nenadoma je zaslišal glas:

»Janko, pridi sem!«

Naš junak se je prestrašil, vendar je bilo kmalu dobro in prav veselo je prikorakal pred večnega Sodnika, čeprav so se mu tresle hlačice.

»Kdo si?« je vprašal Sodnik z milim glasom.

»Jaz sem Orlič,« je odgovoril Janko kot bi bil v telovadnici pred br. vaditeljem ali pri tekmah.

»Kdo si?« je ponovil Sodnik vprašanje z bolj strogim glasom in pogledal Janku v oči.

Janko je izgubil pogum. Z boječim glasom je bolj šepetaje kakor glasno odgovoril:

»Orlič.«

»Orlič si? Tako? Hm, hm!«

Jankotove hlačke so se tresle kot šiba na veji, jezik je odpovedal, oči so se povesele, vest se je oglasila...

»Rekel si, da si Orlič. Zakaj pa ne ubogaš svojih staršev? Zakaj si šel danes spat, namesto očetu pomagat? Ali te tako uči 'Zlata knjiga'? Mar je tudi tisti Orlič, ki se ne ravna po orlovskih pravilih? Zakaj si se v cerkvi tolikokrat smejal in motil druge? Zakaj si vzel Jakcu svinčnik in se še povrhu zlagal in po nedolžnem obsodil Janezka? Zakaj ne ubogaš vedno brata vaditelja? Zakaj si se mu zadnjič zlagal, da si bil bolan, ko se ti ni poljubilo priti k telovadbi? Zakaj si pretepel sosedovega Janezka, ker ni Orlič? Ali so to orlovska pravila? Mar so taki paglavci Orliči? Ali te ni sram reči, da si Orlič? Tak Orlič! Poberi se v večni ogenj, kjer je jok in škripanje z zobmi...!«

Janko je začel jokati, toda nič ni pomagalo. Takoj so ugasnile luči. Nastala je strašna tema in peklensčki so vlekli ubogega Jankota v pekel...

Tedaj se je Janko ves preplašen zbudil. Namesto peklenščkov ga je vlekel za hlače njegov prijatelj, domači pes Sultan, in mu hotel dopovedati, da zdaj ni čas za spanje. Janko je ves osramočen vstal in jo urnih krač pobrisal na njivo, da ga ne bi videli mati, ki gotovo niso bili daleč za Sultanom.

Jernej Sitar.

Vrnil se je — pa komaj!

Kot sin siromašnih staršev je Lojzek prišel med zemljane. Z jokom je naznanil prihod, v joku se je ustoličil med nami. In kdo bi mu zameril? Saj z jokom je povedal, da hoče čistega zraka v pljuča, da hoče postati krepak, močan fant, ki bo mogel zadostiti dolžnostim, radi katerih ga je Bog v življenje poklical...

Naš Lojzek je rasel. Kmalu je začel kobacati in ob maminem krilu je kmalu shodil po dveh — kot majhen fant.

No, zdaj se je pa Lojzek večkrat pregrešil z jokom. Če mu ni bilo kaj prav, če je hotel kako igrabo ali kaj drugega, je brž navil svojo muziko. In s tem je pravi namen jokanja zgrešil...

Ko je hodil v šolo, se z drugimi učenci ni razumel, razen z gostilničarjevim sinom Ivanom. Ta je bil 2 leti starejši od Lojzka, in ga je Lojzek v III. razredu došel. Ivan je imel pozimi večkrat majhno stekleničico žganja za šolo in tega je z Lojzetom delil. Poleti, ko mu oče ni hotel dati žganja, si ga je vzel sam. Postal je tat...

Gospod učitelj ga je nekoč zalotil, mu vzel žganje in o tem obvestil njegove starše. Ivan je bil kaznovan, ker je žganje sam jemal. Tudi Lojzkova mama je zvedela, kaj je z Lojzkom, in šiba je pela in Lojzek je plesal...

Toda zastoj! Ni se nehal družiti z Ivanom. Kot najslabša učenca sta izstopila iz šole...

Ko je bil Lojzek star 16 in Ivan 17 let, sta z nočjo izginila iz vasi. Kam? Ni vedel nihče. Dve mamici sta plakali nad življenjem svojih sinov in prosili Boga, naj ju reši...

Eno leto pozneje. Lojze in Ivan sta zaposlena v premogokopu v R... u. Sobota večer. Plača... Za njo gostilna. Pijejo do ranega jutra. Pijani začno prepir, pretep, pobojo... V metežu se zgrudi Ivan — zadet od ostrega noža. V pijanosti še vedeli niso, kdo je prav za prav morilec...

Lojze se je ob pogledu na mrtvega prijatelja streznil in — zjokal. V duhu je videl pred seboj zapravljeno življenje mladih dni, solze svoje in Ivanove mamice...

»Ali me ne čaka na tej poti enaka usoda kot Ivana?«

»Vrnem se,« je sklenil...

Odšel je s strahom na svoj dom. Kaj porečejo ljudje, kaj mati, kaj oče?

Mamico, ki jo je tolikrat žalil, je našel na smrtni postelji. Oči so se ji zaiskrile, dvignila je suhe, koščene roke in zaprosila zadnjikrat: Lojze, vrni se!

Molk... Ko je videl, da je s svojim življenjem pospešil smrt mamice, mu je bilo grozno pri srcu. Trepetal je, tresel se je. Vrgel se je na kolena in je z jokajočim, skoraj obupnim glasom zaklical: Odpustite, mati, vrnem se!... Solze radosti so ji zalesketale v očeh, ker njena molitev ni bila zastoj.

Tri dni pozneje so zapeli zvonovi mrtvaško pesem materi, ki je zaradi sina šla v prezgodnji grob.

Lojze je pa začel živeti življenje, ki je bilo všeč Bogu in ljudem.

Ob nekem svidenju mi je dejal:

Jaz sem se vrnil. Toda mnogo jih gre v življenje, ki zaidejo, pa se ne vrnejo, ker se ne morejo. Mnogim bi se pa ne bilo treba vračati, ko bi hodili po poti, po kateri so jih vodili vzgojitelji; ko bi živeli življenje, kot jih je učila mati, oče, njihov veroučitelj; ko bi se družili z dobrimi prijatelji, ki so edino v katoliških društvih, ko bi pili vodo in mleko namesto pogubnega alkohola — — —

Br. N.

Orličici v spominsko knjigo.

Rožic ne bom trgala,
da bi venčke splekala,
mirno, radostno, ljubo
v slavo božjo naj cveto!

Tudi jaz sem rožica,
v božji vrtec vsajena;
skrivam se zdaj tu, zdaj tam,
vtrgati se pa ne dam.

Rajši med cveticami,
čednostmi krščanskimi,
šopek lep nabrala bom,
ga Mariji dala bom.

Jezušček priliva mi:
v kangelci je Rešnja Kril!
Oj, presadi, moj Vrtnar,
me na rajski svoj altar!

Br. E.:

Peča.

Pečo slovensko,
pečo slovesno
mama imajo
danes na glavi:
praznični dan!

Lepa je peča,
bela je peča,
bel petelinček
poje na njej!

Gozdovnik Lisjak.

Kako smo pri Gozdovnikih taborili?

Zadnjič sem torej povedal, kako smo se imeli v taborišču Gozdovnikov od prejšnjega popoldne do drugega dne zjutraj. Preden smo začeli kuhati zajtrk, sem nehal pripovedovati. Danes torej od tukaj dalje.

Vsaka »družina« (6—12 mož) je imela svoje ognjišče. Izmed sebe si je vsaka družina izvolila kuharja, če ni bil že naprej določen. Ta je imel torej važno nalogo, da potolaži vsem Gozdovnikom lačne želodce. Toda ni storil vsega sam. Izbral si je pomočnika, ki mu je donášal vodo in polagal drva na ogenj. Vsi ostali so morali iti nabirati suhljad.

Vse to je trajalo približno do sedme ure. Kateri kuhar je bil bolj priden in spreten, tisti je prej klical svoje ljudi na zajtrk. Drug za drugim so odmevali pozivi:

»Zajtrk družine Lisjakov!«

»Zajtrk družine Jelenov!«

»Zajtrk družine Risov!«

»Zajtrk družine Medvedov!« Itd.

Na vsak klic se je zbrala povabljená družina okoli svojega kuharja. Vsak družinski ud je dobil kavo in kos kruha, nekatere družine so pa imele mesto kave polento. Razume se, da je šel zajtrk v taborišču vse drugače v slast kakor doma...

Po zajtrku je bilo na vrsti čiščenje posode. Vsak je moral pomiti svojo in jo obesiti na poseben, ravno njemu določen klin.

Takoj nato se je pričelo snaženje vsega taborišča. Vsaka družina posebej je morala napraviti najlepši red znotraj in zunaj svojega šotora. Urejali smo ležišča, čistili svetiljke, odstranili vsak najmanjši papirček, da, vsako smet. Vsi predmeti so morali biti natančno na svojih mestih. Ko smo to delo dokončali, je kazala ura približno osem.

Sedaj je bil določen prosti čas do enajste ure. V tem času smo si izbrali vsi to ali ono delo. Nekateri so vzeli v roke knjige in so brali povesti, drugi so igrali telovadne igre, tretji so šli nabirat jagode ali gobe. (Ena družina je nabrala velik kotel gob in smo jih potem imeli za večerjo. Izvrstno so nam tekstile!) Nekateri, bolj utrjeni, so se šli tudi kopat in se niso menili za to, če je vreme lepo ali pa slabo.

Ob enajstih se je pričelo kuriti za kosilo. Red je bil ravno tak kot zjutraj pri kuhanju zajtrka, samo drva smo morali med tem nabirati za »večni taborski ogenj«, ki ni smel ves čas taborjenja nikoli ugasniti.

Po kosilu je bilo zopet snaženje posode in čiščenje tal. Potem prosti čas kakor dopoldne.

Ob šestih zvečer se je zopet začelo delo. Jela se je kuhati večerja in imeli smo vaje za »alarm«, če bi bil kdaj potreben.

To se pravi, ako bi se zgodila kaka nesreča (oganj ali kaj takega), bi morali znati na glavarjev klic vsi brez zmešnjave in ne da bi izgubili glavo hitro odnesti in rešiti, kar bi kdo mogel, potem pa v popolnem redu in kar se da naglo zbežati iz taborišča. Hvala Bogu, nesreče ni bilo nobene in »alarm« ni bil nikoli »za res« potreben.

Po večerji je bil prost čas do osmih. Med tem smo se navadno pripravljali in učili za »izpite«, ki jih imajo Gozdovniki namesto tekem.

Potem je bilo pa vsak večer tako kot sem popisal v zadnjem »Orliču«. To se pravi, bil je zopet »posvèt« in vse drugo kakor vsak večer.

Kaj pravite, Orlič, ali vam življenje Gozdovnikov v taboru ugaja? Gotovo vas mika. Veste kaj, naprošite svojega vaditelja, da še vi napravite prihodnje poletje za nekaj dni taborjenje na lepem kraju pod milim nebom...

Br. N.

Ali bo dovolj za naročnino?

Levičnikov Stanko se je že naučil brati. Lani še ni znal. Pa mu je bilo hudo, da ne zna. Drugi otroci so vsak mesec dobivali »Orliča« in ga brali, on je pa kvečjemu — poslušal. Sedaj pa zna sam brati in si je tudi »Orliča« naročil na svoje ime.

Preden je naročil »Orliča«, se mu je pa pripetila zadrega, kot jo kaže naša slika. S sestro Lenčko sta nabirala lapuhovega listja, ki ga prav rad kupuje trgovec tam ob koncu vasi in napravlja iz njega zdravilen čaj. Vsaka košara je vrgla dva dinarja. Stanko je vedel, da mora ravno šestkrat biti košara polna, da bo vrgla 12 Din. Toliko jih je namreč treba, če hoče dobivati Stanko »Orliča« na svoje ime naravnost s pošte. In to je Stanko hotel.

Petkrat je bil že izpraznil košaro pri trgovcu in petkrat je dal mami spraviti po dva lepa rmeno pisana papirnata dinarja. Ves navdušen je nesel danes šestič košaro v trgovino, kar tekel je od veselja, da bo sedaj dovolj za »Orliča« — toda, nesrečna reč — le pogledajte Stankota na sliki, kako poln skrbi je njegov obraz! In sestra Lenčka je tudi vsa zamišljena!

Ka se je zgodilo? Namesto dveh papirnatih dinarjev je dal trgovec Stankotu k o v a n d e n a r, lepo okrogel, srebrno svetel — pa nič ni rekel, kaj ta denar pomeni.

In sedaj študirata Stanko in Lenčka! Ali bo dovolj za naročnino? Na denarju je na eni strani skovana kraljevska krona, pod njo je številka 2, potem je pa nekaj zapisano.

toda Stanko in Lenčka tistih črk še ne znata; saj še ne vesta, da je to »cirilica«. Ali tista dvojka pomeni dinarje ali krone ...?

Uboga otroka, kako sta v skrbeh! Jaz bi jima rad povedal, da imata sedaj čisto dosti za naročnino, toda če bi jima povedal, bi se drugače držala in bi se smejala — potem bi pa naša slika ne bila več taka!

Zato molčim in se veselim, da bo kmalu zopet en »Orlič« plačan . . .

Brigita in Ančka Demšar, Martinj vrh.

Naš izlet na Blegoš.

Večkrat slišimo godrnjati starejše ljudi nad otroci: »Oh, ti otroci, kako so sitni, nič niso pri miru!« Posebno hišni gospodar naše visoke šole na Martinj vrhu je ta stavek že tolikokrat izgovoril, da ga zna že skoraj gotovo čisto na pamet, čeprav pravi, da takoj vse pozabi. Samo enkrat se je bil spozabil, ali se je pa le zmotil, in je dejal: »Le letajte, kolikor hočete, se boste že naletali!«

Tega dovoljenja smo bili zelo veseli in smo bili zelo poskočni. Toda gospodar se je kmalu zopet premislil in je znova zapel svojo staro pesem. Ta nam je vzela veselje do skakanja in smo posedli po trati poleg šole. Razgledovali smo se po daljnih in bližnjih visokih hribih, katerih se prav mnogo vidi izpred naše šole.

Takrat nas je obšla misel: Kaj, ko bi letos zopet skočili na kak visok hrib, da bi se enkrat pošteno naskakali in kaj več sveta videli — ker radovedni nismo samo malo, ampak še preveč. Ves svet bi radi videli. Bili smo že na Ratitovcu, na Šmarni gori in na Sv. Joštu — pa nam še daleč ni zadosti.

Poljanske doline še nismo nikdar videli — kaj ko bi šli letos na Blegoš, da vidimo novo dolino in še to, kje ima sedaj Italijan mejó?

»Pa res, kar na Blegoš pojdemo, saj ni tako daleč, da ne bi mogli!«

»Jaz sem za to!«

»Jaz tudi, jaz tudi...!« Tako se je slišalo vsevprek.

»No, pa pojdemo!« so pritrdili gospod župnik, naš katehet.

»Kdaj naj pa gremo?«

»Kmalu, kmalu,« smo silili v gospoda.

»O, nepočakanci! Če je taka sila, pa pojdemo takoj po jutrišnjem, če bo lepo vreme.« Tako so odločili gospod.

Tisto jutro smo zgodaj vstali in s strahom najprej pogledali, če je lepo vreme. Bili smo še dosti zadovoljni. Samo tu pa tam je bil kakšen oblaček, pa to nas ni motilo.

Zbrali smo se pri Posečniku — 35 nas je bilo. Ob pol sedmi uri smo odrinili od tam. Posečnikov Urban, ki je bival takrat že na počitnicah, nam je voščil srečno pot in nam pravil, katera je najbližja.

Spočetka bi bili mi radi hiteli, da bi prej dospeli do cilja, pa so rekli gospod, da je treba počasi hoditi, drugače se prehitro upehamo. Saj bomo od devetih prav lahko na vrhu Blegoša. In res je bilo tako.

Ko smo prišli na vrh, smo bili že malo utrujeni in smo najprej pocepali po trati in si duše privezali s tem, kar smo imeli s seboj. Med tem smo gledali nazaj proti domu, kamor se je lepo videlo. Posebno naša šola se je dobro razločila. Da bi nas srce ne vleklo preveč nazaj domov, smo gledali na daljnogled, če bi videli kakšnega domačega človeka. Pa smo videli samo Posečnikovega Joška na Koprivniku, ko je pasel ovčice. Tudi on je videl nas in nas je z glasnim vriskanjem pozdravljal. S tem si je preganjal žalost, da ni smel z nami. Seveda tudi mi nismo molčali in smo mu z vriskanjem v obilni meri vračali pozdrave.

Nato smo si pa v naglici ogledali še druge kraje, ker sem od juga je začel gnati močan veter meglo in naenkrat je imel Blegoš kapo na vrhu. Mi se pod to kapo nismo nič kaj dobro počutili, ker nismo nikamor videli. Tudi toplo ni bilo kar nič in nas je skoraj zeblo. Da bi se ubranili mraza, smo začeli letati po vrhu, in res smo se ogreli.

Potem smo se veselo igrali in prepevali. Kar se oglasi eden in pravi, da se niže doli pase živina. Takoj se nas je nekaj zbralo, da jo gremo pogledat. Res gremo, pa nas takoj zapazi mogočen bik, ki ni bil nič zadovoljen z našim obiskom. Začel je grdo gledati in godrnjati, da nas je takoj minila volja, dražiti njega in njegove tovariše.

Hitro se obrnemo in jo udarimo nazaj. Iletova Matka se je nekaj obotavljala zadaj, pa je to bika tako razdražilo, da je stopil kar za njo. Komaj je še odnesla zdravo kožo. Nekaj dečkov je pa hotelo pokazati svojo korajžo in bika izplačati za njegovo grdobijo. Poiskali so močne palice in šli nadenj. Pa niso nič opravili. Zapazil jih je namreč pastir in jih je pošteno oštel. Tega pa niso marali poslušati in so kmalu prišli za nami.

(Konec prihodnjic.)

Ivan Langerholc.

Pisatelj hočeš biti?

(Dalje.)

1. Pridno beri!

Berite pa tudi naše narodne pesmi in pripovedke. Niso tako prazne in neumne, kakor mnogi v svoji domišljavi modrosti mislijo, da so. V njih imamo ohranjen dragocen zaklad modrosti in rahločutnosti našega naroda.

Kogar vesele potopisi¹ in bi se tudi sam rad postavljaj ž njimi, naj vzame v roke Lavtižarja (Pri severnih Slovanih, Pri južnih Slovanih), naj bere Karlina (V Kelmo-rain), pogleda naj Knifca in Mlakarja. Vsak drugače popisuje svoje vtise in doživljaje.

¹ Primerjaj »Naš izlet na Blegoš« v današnji in prihodnji številki!

Komur dela veselje življenje v naravi, ne sme iti mimo Erjavca in ne mimo Pengova. Poiščite v knjižnicah dela teh dveh naravoslovcev, pa vam ne bo žal. Veliko takega je izdala naša vrla Mohorjeva družba in lahko dobite tudi doma, samo malo pobrskati je treba!

Brati morate torej zato, da vidite, kako pisatelji izražajo svoje misli. Obenem si boste nabrali obilico novih besedi in predstav. Čim več boste brali, tem lažje boste svoje lastne misli povedali ustno ali pismeno.

Z branjem se boste navadili tudi pravilne pisave. V živem govoru marsikaj drugače izgovarjamo, kakor se to godi v pismenem jeziku. Le pomisli, kako v šoli izgovarjate besede: delal, hodil, prišel in še sto in sto drugih. Kako jih izgovarjate? Kako pa jih pišemo?

Če boste lepo pravilno pisali, boste urednikom prihranili marsikatero jezno uro. Verjemite, da je za urednika eno najhujših del, če mora popravljati nepravilno pisavo.³

Nikakor bi pa ne bilo prav, če bi hotel najprej prebrati vse knjige, kar jih poznaš, potem bi šele začel pisati. Ne, ne, ne tako! Beri in obenem vadi se v pisanju! Ko boš čez leta pregledoval svoje spise, boš videl, kako si napredoval v svojem delu. Za marsikakšen spis ti bo morebiti žal, da si ga prezgodaj poslal med svet. A nič zato. Eno boš spoznal: Kako so uredniki potrpežljivi⁴ z začetniki. In prav je tako.

Če pa kljub tem mojim naukom ne boš prištet med pisatelje — še enkrat lepo prosim — ne bodi hud ne name ne na urednike. Svet je velik in na njem morajo biti ljudje vsake vrste in vsakega stanu.

(Dalje.)

Med. Kocijančič Viktor.

Dihaj globoko!

Solnce, voda, zrak — brez njih bi ne mogli živeti. Če bi ne bilo slнца, bi nas zagrnile ledene gore in vse življenje na zemlji bi umrlo.

Kako nujno pa potrebuje naše telo vode, so dokazali razni umetniki v stradanju. Več tednov so živeli brez hrane, če so dobivali dovolj vode. Vode pa nikakor niso mogli pogrešati. Brez nje bi umrli mnogo prej nego od pomanjkanja druge hrane.

² Delav, hodu, prišev.

³ To je pa stokrat res, je pritrdil br. Nardžič.

⁴ To je pa tudi res. Včasih vse skupaj sami še enkrat prepíšejo, preden dajo v tiskarno. Tako dela dostikrat tudi br. Nardžič.

In zrak? Brez tega pa še nekaj minut ne bi mogli živeti. Sam se lahko prepričaš. Zapri usta in neha dihati! Nekaj časa bo šlo brez dihanja, potem bo pa bruhalo iz tebe in ti s silo odprlo usta. Res je, da človek potrebuje zraka kot riba vode.

Zrak pa dobivamo vase z dihanjem. Zrak je sestavljen iz več plinov, med njimi je za naša pljuča najbolj važen kisik. Če je v krvi dovolj kisika, ki ga vdihamo v pljuča z zrakom, se počutimo dobro. Naše telo lahko opravlja vsa za življenje potrebna dela.

Čisto drugače pa je, če kisika manjka. Vsi vemo, da nam ni bilo prijetno, če nas je kdaj kdo pod vodo tiščal ali nam s silo usta zaprl. Z vsemi močmi smo se mu skušali izviti, da bi mogli zopet prosto zadihati. To je zato, ker kisik ni mogel z zrakom v pljuča in od tam v kri.

Dihati moraš, če hočeš ali če nočeš. Lahko pa po svoji volji dihanje precej spreminjamo. Dihaš lahko hitro ali počasi, površno ali globoko. Ni pa vsake vrste dihanje enako vredno. Posebno je treba vedeti, da je priporočati **globoko** dihanje. Pri takem dihanju namreč priteče zrak prav do dna pljuč, da se prav do dna dobro prezračijo in napno. Pa tudi za pljučne vršičke je dobro globoko dihanje. Zdravniki pravijo, da tisti, ki globoko diha, ne dobi kmalu bolezni na pljučih, posebno jetike ne.

Seveda je pa globoko dihanje bolj priporočati tam, kjer je zrak svež in čist, posebno v gozdu med dišečimi smrekami, na gorah in drugod. Kjer je pa v zraku mnogo prahu ali če je zrak drugače pokvarjen, je bolje, da ne dihamo globoko, ampak samo površno.

Kadar ste sklonjeni in sključeni v šoli in doma nad knjigami, pride samo po sebi do tega, da zelo površno dihate. To je slabo. Pljuča se premalo zračijo. Zato je dobro, če se med delom včasih zravnate in nekolikokrat prav globoko potegneta sapo. S tem se popravi, kar je bilo prej izgubljenega.

Telo vadbama in športu sta za pljuča zelo zdrava. Telo se krepko giblje, pljuča globoko dihajo, se napenjajo in srkajo vase kisik, da je veselje.

Ali nam pa globoko dihanje še kje koristi? — Šel!

Poleti, ko nam je vroče, da nam pot lije s čela, nam zmerno globoko dihanje vzame veliko preobilne vročine.

In če nam je slabo, da bi morali bljuvati, je zopet globoko dihanje na svežem zraku najcenejše, pa vendar uspešno zdravilo. Nič ne stane, zapomnite si in poskusite, če bo kdaj treba. —

Včasih ste razburjeni, da vam srce močno bije — morda pri tujih ljudeh ali pred visokim gospodom — pomagate si zopet lahko z globokim dihanjem.

Včasih se pa prestrašite, ako pride kaj nepričakovanega — tudi takrat je dobro globoko dihati, pa strah kmalu mine. Samo da bi se pravočasno spomnili na to zdravilo!

Iz tega spoznate, da je globoko dihanje res velika dobrota. Ali si boste pa moje besede tudi zapomnili —?

Za bodrilo in razvedrilo.

Rešitev »težkih nalog« v prvi številki.

1. Na prvo nalogo čakamo odgovora, doslej še zastonj. Seveda, kje je še 30. september. Pa še počakajmo!

2. Kako je Marko napravil? Iz skleda je jemal jajce za jajcem in dal devetim ljudem vsakemu eno. Desetemu človeku je pa dal jajce s skledo vred — in naloga je bila rešena.

3. Seveda je »Orlič« dosti velik za ta poizkus. Odpri vrata in razgrni »Orliča« čez prag. Potem zapri vrata, stopi ti na rob »Orliča« znotraj, tvoj bratec pa zunaj — in zastonj si skušata podati roke — ko so pa vrata vmes!

Nove težke naloge.

4. Mihec je rekel Gašperčku: »Če ti dam kamen, ki bo debel kot glava — ali si upaš z njim razbiti šipo?« — »Seveda si upam, saj sem močan, da vržem tak kamen tri metre daleč.« — »Jaz pa pravim, da ne boš mogel.« — »No, daj mi kamen.« — Mihec mu je dal kamen, pa Gašperček res ni mogel izvršiti naloge. Zakaj neki ne?

5. Metka in Špelca sta sedeli na stolih druga drugi nasproti. Pa se domisli Špelca: »Ti, Metka, staviš pet dinarjev, da ne moreš sama vstati s stola, če jaz nočem. Ali ne verjameš?« — »Tega pa že ne morem verjeti, saj sem vendar jaz dvakrat tako močna ko ti.« — »To je vseeno. Kar poskusiva! Štela bom do tri. Ko bom rekla »tri«, kar poskusi vstati, jaz se te še pritaknila ne bom, pa boš vendar izgubila pet dinarjev.« — Metka je res izgubila stavo. Kako jo je neki Špelca zažarala?

spominu. Pri javni telovadbi smo nastopile vaje z zastavicami ter igro »Trnjulčico«, ki je ljudem najbolj ugajala. Pošiljam sličico, ki predstavlja Trnjulčico (to sem bila jaz) in kraljeviča ter spremstvo. S tem končam svoj dopis in obljubljam: tako kakor letos — in še bolj — hočemo biti pridne znanprej! Bog živi! — Lea Prah.

Šmartno pri Slovenjgradcu. — Dragi brat Nardžič! Od nas še niste prejeli nobenega sporočila. Zato sem se jaz namenil, da Vam pišem, kako nam gre. Pri nas je 20 Orličev. Vsi se med sabo ljubimo in Bogu zvesto služimo. Zelo smo se razveselili, ko so nam br. vaditelj povedali, da bo v nedeljo sestanek in da bomo igrali igro: »Iz devete dežele«. Jaz in drugi smo komaj čakali, da dobimo vlogo. Dobil sem vlogo demo-

krata. — »Orliča« radi čitamo; komaj čakamo, da pride, saj je marsikaj lepega v njem. Bog živi! — Anton Rader.

Podgrad. — Dragi br. Nardžič! Pišete nama, kje sva dobili tisto pripovedko o piskerčku. Čitali sva jo v neki šolski knjigi »Gor čez Izaro«. Pa ne veva, kdo jo je spisal. — Zaradi zmote, ki sva jo napravili v majniški številki, ste spravili naju v veliko zadrego. Pa je še nisva »pogruhtali« in je najbrž tudi ne bova. Bog živi! — Slavica in Hedvika Povše.

V nabiralnik.

Cerklje, Matevž Kmetič. — Zapomni si enkrat za vselej, da naročnine ne sprejema urednik, temveč upravništvo, Ljubljana, Ljudski dom. Orlovska pesmarica in druge orlovske tiskovine se pa naročajo pri Nabavni zadrugi ravnotam. Bog živi!

Vsem. — S to številko se dosednji urednik, br. Nardžič, od uredništva poslavlja. Zakaj neki? Zato, ker se je odločil, da odide v Ameriko med ondodne Slovence duše past. Zaenkrat pove samo toliko, več pa pozneje, saj od »Orliča«, od Vesele pošte in od Orličevih prijateljev se še ne misli posloviti. Tudi iz Amerike in že s pota, če Bog da, se bo večkrat oglasil. Torej na zopetno svidenje na Veseli pošti in sploh v »Orliču«!

Povedati pa moram, kdo bo sedaj »Orliča« urejeval. Preden sem se poslovil od domovine, sem poiskal dobrega gospoda, ki se mu pravi gospod Ante. Imela sva dolg in resen pogovor in sva sklenila, da bo gospod Ante sedaj urednik. Rad bo imel »Orliča« in ž njim vse Orličice. Vso ljubezen in skrb, ki jo je imel zanje dosedaj br. Nardžič, je ta dobri gospod zaklenil v svoje srce. Sami se boste prav kmalu prepričali, da je res. Njemu sedaj tudi pošiljajte Veselo pošto in pisma naslavlajte takole: Častiti gospod Ante, Ljubljana, Ljudski dom. Vesela pošta je sicer še vedno lastnina brata Nardžiča in bo še nosila ta napis, vozil jo bo pa zavoljo odsotnosti pravega poštarja njegov namestnik, gospod Ante. Zato le veliko pišite svojemu novemu veselemu poštarju in mu vse prav tako zaupno povejte kot ste dosedaj zaupali br. Nardžiču. Povem Vam, da bom tudi tam v daljni Ameriki rad bral »Orliča« in ga bom še težje čakal kot Vi, najbolj vesel bom pa takrat, kadar bo na Veseli pošti prav veliko Vaših pisem. Ostanimo torej dobri prijatelji in prav nobeden ne sme »Orliču« obrniti hrbtna! Če boste Vi nehalo pisati, bo pa še br. Nardžič nehal in gospod Ante bo skrb in ljubezen do Vas prav hitro izpihal iz svojega srca... In potem bo »Orlič« pust in prazen, br. Nardžič bo pa tako žalosten, da bo od same žalosti umrl tam nekje daleč na koncu sveta... Tega mu nikar ne naredite, saj mu bo že tako dosti dolgčas po Vas! Da bo lažje prenašal svojo zapuščenost, bodite prav pridni in zgledni Orličji in Orličice, oklenite se z vso ljubeznijo blagega gospoda Anteja in molite, da bi bil vedno priden in imel mnogo uspeha med rojaki v Ameriki Vaš dosedaj še vedno veseli poštar in resnični prijatelj — brat Nardžič. — Bog živi!

Pridobivajte novih naročnikov

»Orlič« izhaja vsak mesec. — List izdaja uprava »Mladosti« (dr. Stanko Žitko). — Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Ljudski dom. — Naročnina (VI. letnik) za odseke, ki naroče vsaj 20 izvodov pod skupnim zavitkom, 8 Din na leto, za vse druge naročnike 12 Din. — Urednik: Fran Zabret. —

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.